

กระบวนการผลิตข้าวกรองของทหารจากสื่อมวลชน

ลักษณะโครงสร้างขององค์กรผลิตข้าวกรองทางทหาร

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะโครงสร้างขององค์กรผลิตข้าวกรองทางทหาร สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด มีลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบของสายการบังคับบัญชา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับดังนี้

1. ระดับนโยบาย หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ทำหน้าที่วางแผนระยะยาว เป็นการวางแผนระดับนโยบายรวม เพื่อเป็นแนวทางกว้างๆ เกี่ยวกับกรอบความต้องการข้าวกรองทางด้านยุทธศาสตร์ และความมั่นคงของชาติ

ผู้ที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายประกอบด้วยบุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารประเทศ หมายถึง นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ, รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

1.2 ผู้นำทางทหาร หมายถึง ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เสนอ.ทหาร และผู้นำเหล่าทัพต่าง ๆ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดยได้มอบหมายให้หน่วยปฏิบัติการข้าวกรอง สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด มีภารกิจเป็นหน่วยปฏิบัติการและศูนย์การศึกษาทางด้านข้าวกรอง การต่อต้านข้าวกรอง การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และดำรงฐานะเป็นองค์กรรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร

2. ระดับปฏิบัติการ หมายถึง หน่วยงานที่ปฏิบัติการกิจด้านการ

ข้าวกรองให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ส่วนควบคุมปฏิบัติการ ประกอบด้วยผู้บัญชาการหน่วย รองผู้บัญชาการ ผู้ช่วยผู้บัญชาการ และผู้อำนวยการกองต่าง ๆ ทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลการผลิตข้าวกรองที่ปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ให้ดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์หลักขององค์กรผู้กำหนด นโยบายการกรองข้าวทางทหาร

2.2 ส่วนปฏิบัติการ หมายถึง เจ้าหน้าที่ประจำแผนกของกอง ต่าง ๆ ที่รับผิดชอบงานการผลิตข้าวกรอง คือนับตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองลง มาตลอดจนนายทหารทุกชั้นยศจนถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวด้วย สำหรับ หน่วยปฏิบัติการข้าวกรอง สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้แบ่งออกเป็นกอง ต่าง ๆ จำนวน 12 กอง ประกอบด้วยกองปฏิบัติการข้าว จำนวน 7 กอง กองสนับสนุนภารกิจปฏิบัติการข้าว จำนวน 4 กอง และกองโรงเรือน จำนวน 1 กอง แต่ละกองนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

กองปฏิบัติการข้าว 7 กอง ได้แก่

กอง 1 เป็นศูนย์รวบรวมและกระจายข้าวกรองที่ผลิตจากกองปฏิบัติ การข้าวต่าง ๆ ทำหน้าที่คล้ายกับเป็นตัวกลางประสานงานระหว่างฝ่ายปฏิบัติการ ผลิตข้าวกรองและฝ่ายผู้ใช้ข้าวกรอง คือถ้ามีหน่วยงานของรัฐหนึ่งหน่วยใดมี ความต้องการใช้ข้อมูลข้าวกรองเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง และมีความ ต้องการให้หน่วยข้าวกรองทหารสนับสนุนในภารกิจของหน่วยงาน แล้วจะต้องทำ การติดต่อผ่านมายังกอง 1 หรือเมื่อกองปฏิบัติการข้าวต่าง ๆ ได้ผลิตข้าวกรอง ออกมาแล้ว ก็จะต้องรวบรวมส่งให้กอง 1 เพื่อจัดทำเป็นเอกสารรูปเล่มแล้ว พิจารณากระจายไปตามหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่ได้รับร้องขอ รับการสนับสนุนด้านข้าวกรองให้เป็นไปตามความเหมาะสม

กอง 2, กอง 3 และกอง 4 มีหน้าที่ปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองภายในประเทศ เช่น การติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง การก่อความไม่สงบที่เป็นภัยต่อประเทศชาติ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานทูตต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทย เป็นต้น

กอง 6 มีหน้าที่รวบรวมข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์จากประเทศเพื่อนบ้าน และเฝ้าติดตามการละเมิดระเบียบ การติดต่อสื่อสารทางวิทยุ โทรคมนาคมของหน่วยงานราชการต่าง ๆ และหน่วยงานของเอกชนทั่ว ๆ ไปภายในประเทศ

กอง 9 และกอง 10 ทำหน้าที่ปฏิบัติการรวบรวมข่าวกรองยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงจากประเทศเพื่อนบ้าน คือประเทศจีน เวียดนาม มาเลเซีย พม่า กัมพูชา และลาว

กองสนับสนุนปฏิบัติการข่าวมี 4 กอง ได้แก่

กอง 5 มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการติดต่อสื่อสาร และทำการสนับสนุนกำลังพลที่เป็นพนักงานวิทยุกับเครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการสื่อสารให้กอง 9 กอง 10 และหน่วยใหญ่

กอง 7 มีหน้าที่รับผิดชอบการตรวจสอบประวัติของข้าราชการทหารทั้งหมดในกองทัพ และดำรงฐานะเป็นหน่วยรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร

กอง 8 มีหน้าที่เป็นหน่วยรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญของไทยและบุคคลสำคัญของต่างชาติที่เดินทางมาเยือน และพำนักอยู่ในประเทศในฐานะแขกของรัฐบาลไทย

กอง 11 มีหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุนทางด้านบริการต่างๆ เช่นการจัดยานพาหนะ, การจัดห้องประชุม, การดูแลความสะอาดเรียบร้อย เป็นต้น

กองโรงเรียนเป็นกองพิเศษอันดับที่ 12 จัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการฝึกสอนและอบรมหลักสูตรการข่าวให้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและข้าราชการจากกระทรวง ทบวง และกรมต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาจากภารกิจของกองต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติการข่าวกรองทางทหารพบว่า

กอง 2 กอง 3 และกอง 4 ทำหน้าที่ปฏิบัติการข่าวกรองภายในประเทศ ด้วยการจัดเจ้าหน้าที่ประจำกองออกปฏิบัติการหาข่าวด้วยตนเองและการว่าจ้างสายลับ บางครั้งจะทำการประสานการปฏิบัติงานกับกองอื่น ๆ ด้วย

กอง 5 ทำหน้าที่เป็นผู้จัดพนักงานวิทยุ และอุปกรณ์เครื่องมือการสื่อสารสนับสนุนการปฏิบัติงานของกอง 9, กอง 10 และหน่วยงานใหญ่เป็นหลัก

กอง 6 เป็นกองที่มีอุปกรณ์เครื่องมืออันทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานข่าวตักรับจากประเทศเพื่อนบ้าน การปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสำคัญไม่นิยมการใช้เจ้าหน้าที่หาข่าวกรอง หรือว่าจ้างสายลับ บางครั้งจะมีการประสานและสนับสนุนงานของกองอื่น ๆ ด้วย

กอง 9 และกอง 10 มีหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน คือปฏิบัติการหาข่าวทางยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ จากประเทศเพื่อนบ้านด้วยการส่งเจ้าหน้าที่จากกอง 9 และกอง 10 พร้อมด้วยพนักงานวิทยุจากกอง 5 ไปประจำอยู่ตามฐานต่าง ๆ ที่บริเวณชายแดน และยังมี การว่าจ้างสายลับเพื่อปฏิบัติการหาข่าว

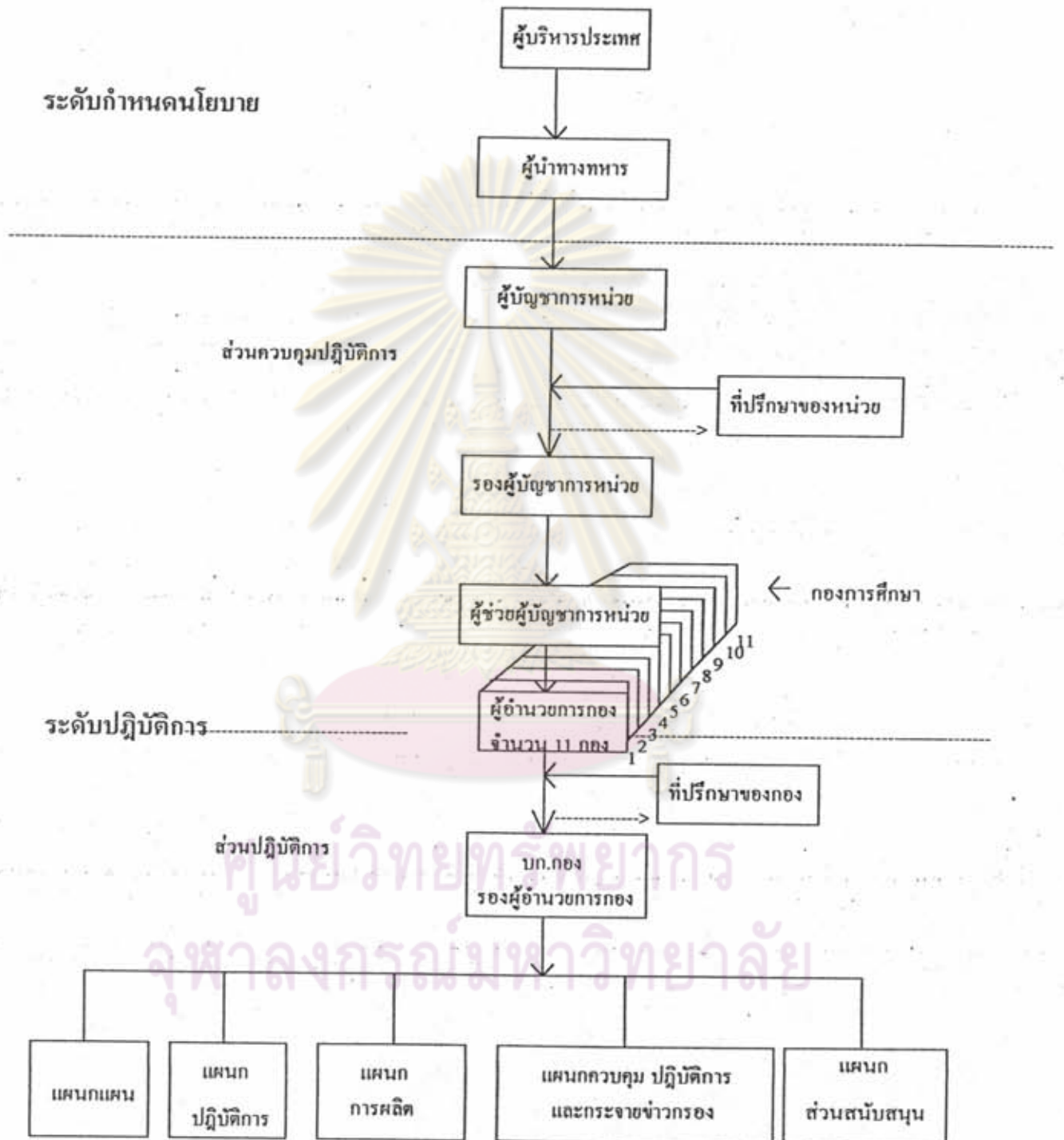
นอกเหนือจากการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชาแล้วจะมีที่ปรึกษาของหน่วยและที่ปรึกษาของกอง ทำหน้าที่คอยชี้แนะแนวทางการปฏิบัติทั้งในระดับหน่วยและระดับกองอีกด้วย ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษานั้นต้องเป็นผู้มีความรอบรู้และประสบการณ์ด้านข่าวกรองเป็นอย่างดี

ดังนั้น หากพิจารณาลักษณะโครงสร้างโดยรวมขององค์กรผู้ผลิตข่าวกรองทางทหาร จึงกล่าวได้ว่าเป็นโครงสร้างตามสายการบังคับบัญชา ผู้ปฏิบัติงานการผลิตข่าวกรองทางทหาร จำเป็นจะต้องดำเนินกิจกรรมด้านข่าวกรองตามคำสั่งการ และการมอบหมายภารกิจตามลำดับขั้นตอนทางสายงาน ดังปรากฏในแผนผังที่ 4.1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างขององค์กรผลิตข้าวกรองทางทหาร

แผนผังที่ 4.1 ลักษณะโครงสร้างขององค์กรผู้ผลิตข้าวกรองทางทหาร

จากแผนผังการจัดองค์กรดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่ากระบวนการผลิตข้าวกรองจะเริ่มจากการกำหนดนโยบาย โดยผู้บริหารประเทศและผู้นำฝ่ายทหารเพื่อมอบให้เป็นภารกิจของหน่วยที่จะรับไปปฏิบัติ โดยระดับผู้บัญชาการหน่วยลงมาถึงผู้อำนวยการกอง จะทำหน้าที่เป็นส่วนควบคุมปฏิบัติการและระดับต่ำลงมาจากผู้ผู้อำนวยการกองจนถึงลูกจ้างคนงานจะเป็นส่วนปฏิบัติการ ทุกฝ่ายจะร่วมมือปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามภารกิจของหน่วยที่ได้รับมอบหมายที่สามารถผลิตข้าวกรอง และกระจายให้ถึงมือของผู้ใช้ให้ทันเวลานั้นนับเป็นการสิ้นสุดและความสมบูรณ์ในภารกิจของหน่วยปฏิบัติการข้าว

กรรมวิธีปฏิบัติการข้าวกรองทางทหาร

การปฏิบัติงานด้านข้าวกรองจะเริ่มขึ้นเมื่อผู้อำนวยการกองได้รับมอบภารกิจจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในบางกรณีผู้อำนวยการกองได้รับมอบภารกิจแล้วอาจจะปรึกษาหารือกับที่ปรึกษาของกอง (เฉพาะปัญหาที่สำคัญ) เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสมและหนทางสู่ความสำเร็จของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นจะเชิญรองผู้อำนวยการกองและหัวหน้าแผนกต่าง ๆ มาทำการประชุมเพื่อแจ้งภารกิจที่แต่ละกองได้รับมอบหมายและหาหนทางปฏิบัติการให้ได้มาซึ่งข้าวกรอง จากการศึกษาครั้งนี้พบว่ากรรมวิธีปฏิบัติการข้าวกรองทางทหารที่กระทำเป็นภารกิจประจำวัน มีลักษณะดำเนินการเป็นวงจรข้าวกรองดังนี้คือ

การวางแผน (PLANING)

เมื่อผู้อำนวยการกองได้แจ้งภารกิจให้ทราบ และชี้แนะแนวทางการปฏิบัติในที่ประชุมเสร็จแล้ว รองผู้อำนวยการกองจะเป็นผู้นำการประชุมร่วมกับหัวหน้าแผนกต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งตามปกติแล้วในกองปฏิบัติการข้าวจะประกอบไปด้วยแผนกต่าง ๆ คือ แผนกแผน แผนกปฏิบัติการ แผนกกรรมวิธี แผนกควบคุมปฏิบัติการ แผนกสนับสนุน และแผนกธุรการ การประชุมเพื่อหาหนทางปฏิบัติที่ดี โดยให้ทุกแผนกร่วมกันรับผิดชอบงานแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้อง และจะมอบหมายให้

หัวหน้าแผนกแผนเขียนแผนขึ้นมา โดยการประสานความเป็นไปได้ของแผนในการปฏิบัติงานกับหัวหน้าแผนกต่าง ๆ แผนดังกล่าวจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติ กำหนดตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงานการสนับสนุนด้านงบประมาณและอุปกรณ์ต่างๆ พร้อมกับกำหนดระยะเวลาของแผนด้วยเขียนแผนเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะนำเรียนผู้อำนวยการกองเพื่อพิจารณา หากผู้อำนวยการกองเห็นด้วยก็จะลงนามอนุมัติให้ใช้แผนต่อไป

การปฏิบัติการรวบรวมข่าวสาร (GATHERING)

เมื่อได้รับมอบแผนแล้วแผนปฏิบัติการจะพิจารณาดำเนินการตามแผนในกรณีของปฏิบัติการข่าวภายในประเทศ จะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข่าวจากสื่อมวลชนเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากหนังสือพิมพ์และนิตยสารทุกฉบับ ถ้าหากมีความไม่สงบเกิดขึ้นภายในประเทศ เช่น การเดินขบวนหรือมีการต่อต้านรัฐบาลก็จะจัดชุดปฏิบัติการออกไปทำการรวบรวมข่าวการเคลื่อนไหวของแต่ละเหตุการณ์โดยตรง

สำหรับการปฏิบัติการรวบรวมข่าวเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของประเทศเพื่อนบ้านนั้น นอกจากจะเก็บรวบรวมจากสื่อมวลชนทุกแขนงของภายในประเทศและต่างประเทศแล้ว ยังได้มีการจัดชุดปฏิบัติการชายแดน ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่การข่าว ชุดละประมาณ 3-6 นาย รวมทั้งพนักงานวิทยุ 1 นาย จากการสนับสนุนของกอง 5 ด้วย การปฏิบัติรวบรวมข่าวสารนั้นจะได้ข้อมูลจากทั้งที่เป็นแหล่งข่าวลับและแหล่งข่าวเปิด กรณีของแหล่งข่าวลับนั้นมีวิธีการที่จะเข้าถึงข้อมูลหลายวิธี เช่น ด้วยการว่าจ้างสายลับที่เป็นบุคคลภายนอก ผู้มีความสามารถและไว้วางใจได้ด้วยวิธีการอำพรางตัวเข้าไปแฝงอยู่ในกลุ่มชุมชนต่าง ๆ แล้วทำการพบปะสนทนากับประชาชนทั่ว ๆ ไป หรือได้ข้อมูลลับจากการชักถาม เซลยศึก ผู้อพยพลี้ภัยและจากสายลับของฝ่ายตรงข้ามที่แปรพักตร์

กองที่ทำการรวบรวมข่าวจากสื่อมวลชนภายในประเทศมากที่สุด คือ

กอง 2 และกอง 3 ส่วนกอง 4 นั้นใช้ฐานข่าวจากสื่อมวลชนบ้างแต่จะออกปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อหาข้อมูลเป็นสำคัญ สำหรับกอง 9 และกอง 10 นั้นจะทำการรวบรวมข่าวจากสื่อมวลชนทุกแขนงทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น ข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษทุกฉบับ ข่าวจากนิตยสารรายสัปดาห์ ข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์ของประเทศเพื่อนบ้าน วิทยุบีบีซี, ของอังกฤษ และวีโอเอของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

เมื่อได้ข้อมูลข่าวสารทั้งหมดที่รวบรวมมาได้ในแต่ละวันแล้ว จะมีการจัดเก็บในรูปแบบของแฟ้มข่าวตัด หรือเอกสารถอดเทป และเอกสารแปลจากเทปบันทึกเสียงเพื่อส่งมอบให้แผนกกรรมวิธีผลิตข่าวกรองต่อไป

การดำเนินการวิธีผลิตข่าวกรอง (PROCESSING)

สำหรับขั้นตอนนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะแผนกกรรมวิธีผลิตข่าวกรองของกอง 9 เท่านั้น แต่หลักการผลิตข่าวกรองโดยทั่วไปแล้วจะไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อแผนกกรรมวิธีผลิตข่าวกรองได้รับเอกสารข่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนจะเป็นผู้เซ็นรับข่าว และดำเนินการลงทะเบียนเอกสาร จากนั้นนำเอกสารข่าวดังกล่าวไปมอบให้หัวหน้าแผนก เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการผลิตข่าวกรองต่อไป

เมื่อหัวหน้าแผนกได้รับข่าวสารแล้ว จะพิจารณาทำการคัดเลือกเอกสารข่าว (SELECTION) โดยแยกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร และอื่น ๆ จากนั้นหัวหน้าแผนกจะเรียกหัวหน้าสายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมารับเอกสารข่าวแต่ละประเภทเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

หัวหน้าสาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาวุโสรองลงมาจากหัวหน้าแผนกจะพิจารณาคัดเลือกข่าวอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแบ่งมอบงานให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนรับไปดำเนินการ

หากหัวหน้าแผนกหรือหัวหน้าสายได้พิจารณาคัดเลือกข่าวแล้ว พบว่า ข่าวสารจากสื่อมวลชนฉบับนั้นมีเนื้อหาข่าวสารที่ครบถ้วน มีความสมบูรณ์อยู่ในตัว และเป็นข่าวสำคัญเร่งด่วนแล้ว ก็จะทำกรารายงานให้กระจายข่าวสารฉบับนั้นได้ทันที แต่ถ้าเอกสารดังกล่าวเป็นข่าวธรรมดา ก็จะนำไปประเมินค่า (EVALUATION) เจ้าหน้าที่จะพิจารณาข่าวสารจากสื่อมวลชน แต่ละรายการโดยดูลักษณะความเกี่ยวข้องของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาใหม่ กับข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่เดิม ดูความถูกต้องสมบูรณ์ และความหมายที่แอบแฝงอยู่ในข่าวสารนั้น แล้วทำการประเมินค่าของข่าวโดยใช้เกณฑ์กลางที่กำหนดโดยองค์กรข่าวกรองทั่ว ๆ ไป นิยมนำมาใช้

ซึ่งเป็นรหัสมาตรฐานในการประเมินค่า ที่เป็นข้อพิจารณาเบื้องต้นคือ (ก) ความเชื่อถือของแหล่งข่าว (ข) ความถูกต้องของข่าวสาร ในวงการข่าวกรองทั่ว ๆ ไป ได้ใช้ประมวลมาตรฐานโดยการใช้ตัวอักษรและตัวเลขในการกำหนดค่าความเชื่อถือได้ของแหล่งข่าว และความน่าเป็นไปได้ของข่าวสาร ดังนี้

<u>ความเชื่อถือได้ของแหล่งข่าว</u>	<u>ความน่าเป็นไปได้ของแหล่งข่าว</u>
ก. - เชื่อถือได้เต็มที่	1. มีการยืนยันจากแหล่งข่าวอื่น
ข. - มักเชื่อถือได้	2. น่าจะเป็นจริง
ค. - พอเชื่อถือได้	3. อาจจะเป็นจริง
ง. - มักเชื่อถือไม่ได้	4. น่าสงสัยในความเป็นจริง
จ. - เชื่อถือไม่ได้	5. ไม่น่าจะเป็นความจริง
ฉ. - ไม่สามารถกำหนดความเชื่อถือได้	6. ไม่สามารถจะตัดสินความจริงได้

เจ้าหน้าที่ของชุดปฏิบัติการรวบรวมข่าวสาร เป็นผู้ให้ค่าข่าวสารที่ตนรวบรวมได้ แต่แผนกผลิตข่าวกรอง ไม่จำเป็นต้องยอมรับค่าที่เจ้าหน้าที่รวบรวม เป็นผู้ประเมิน เจ้าหน้าที่แผนกผลิตทำการประเมินข่าวแล้วอาจจะให้ค่าที่ต่างกันได้ เพราะแผนกผลิตข่าวกรอง มีข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งข่าวมากกว่าชุดปฏิบัติ

การรวบรวมตามหลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปถือว่า ผู้เขียนรายงานเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในชั้นต้นที่จะให้ค่าความเชื่อถือแก่แหล่งข่าวของตน

เมื่อเจ้าหน้าที่ทำการประเมินค่าเสร็จแล้ว ก็จะดำเนินการทดสอบข่าวสาร (TEST THE INFORMATION) โดยพิจารณาจากความกลมกลืน (COHERENCE) ความน่าเชื่อถือ (CREDIBILITY) และการยืนยัน (CONFIRMATION) จากข่าวสารเดิมที่มีอยู่ต่อข่าวสารใหม่ที่ได้รับมา

โดยทั่วไปแล้ว ข่าวสารใหม่จะมีความกลมกลืนเกี่ยวข้องกับคล้อยจอง และมีเหตุผลอยู่ในตัวเอง หากเกิดความขัดแย้งภายในตัวก็จะเกิดเป็นปัญหาขึ้นทันที เมื่อข่าวสารชนิดนี้ ได้รับการขยายความให้กว้างออกไปก็จะเกิดความคลุมเครือและมีค่าน้อยลงไป แต่อย่างไรก็ตามความกลมกลืนเป็นตัวเกณฑ์อันหนึ่งเท่านั้น จึงเป็นเพียงข้อพิจารณาขั้นต้นที่ยังจะไม่ทำให้ได้ข้อยุติ ข่าวสารที่ไม่ถูกต้องเลย อาจดูคล้ายกับว่ามีเหตุผลและคล้อยจองกันจนเหมือนเป็นจริง แต่ข่าวสารที่เป็นจริงกลับดูเหมือนขัดแย้งในตัวเอง ดังนั้นรายละเอียดในข่าวสาร และเนื้อเรื่องของข่าวสารจึงไม่ใช่สิ่งที่ประกันได้ว่าเป็นความถูกต้องจึงต้องพิสูจน์หาความหมายเพิ่มเติมด้วย

การทดสอบข่าวสาร เพื่อดูความน่าเชื่อถือได้ของข่าวนั้นต้องนำข่าวสารนั้นปรับให้เข้ากับแบบทั่วไปของการปฏิบัติในการทดสอบ หากเข้ากันได้กับข่าวกรองที่รวบรวมได้แล้วข่าวนั้นก็มีค่าควรแก่การเชื่อ

เนื้อเรื่องข่าวสารที่มีการยืนยันกับเรื่องที่เหมือนกัน หรือเกี่ยวข้องกันย่อมเพิ่มระดับความน่าจะเป็นไปได้ และความถูกต้องมากขึ้น

เจ้าหน้าที่ทำการทดสอบข่าวสารด้วยการพิจารณาจากความกลมกลืน

ความน่าเชื่อถือและการยืนยัน สุดท้ายนั้นก็必将ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวมาพิจารณาด้วย

ในการประเมินค่าข่าวสารใหม่นั้น เจ้าหน้าที่อาจจะพบข่าวสารมากกว่าสองฉบับที่มีหัวข้อเรื่องเดียวกัน แต่ขัดแย้งกันโดยสิ้นเชิง เมื่อเป็นเช่นนั้นเจ้าหน้าที่จะทำการสรุปรายงานดังกล่าวทั้งหมดโดยไม่มีข้อยุติ และรองลงมาให้ได้รับข่าวสารใหม่ ซึ่งจะทำให้สามารถประเมินค่าได้ถูกต้อง เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง จะต้องแก้ความสงสัยให้หมดไป โดยถือประโยชน์ของความมั่นคงประเทศชาติให้มากที่สุด

ภายหลังการทดสอบเพื่อดูความน่าเชื่อถือ ความกลมกลืน และการยืนยันแล้วเจ้าหน้าที่จะกำหนดความหมายที่แฝงอยู่ในข่าวสาร (DETERMINING INHERENT MEANING) เพื่อพิจารณาว่าข่าวสารนั้นมีความหมายอะไร และมีผลกระทบต่อความรู้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องข่าวสารอย่างไร โดยต้องดูส่วนอื่นของข่าวที่ยังไม่ชัดเจน และน่าสงสัยด้วย

เมื่อกำหนดความหมายที่แฝงอยู่ในข่าวสารแล้ว เจ้าหน้าที่จะนำสู่การวิเคราะห์ (ANALYSIS) ผู้วิเคราะห์ข่าวกรองจะต้องเป็นผู้ที่สะสมความรู้อย่างมากมาย ต้องหมกมุ่นในการค้นคว้าในเรื่องราวที่ต้องพิจารณา และต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มีประสบการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์

เจ้าหน้าที่ทำการวิเคราะห์ โดยการนำข่าวสารที่รู้ข้อเท็จจริงแล้วไปเปรียบเทียบกับข่าวสารฉบับก่อนๆ ที่ได้ประเมินค่าแล้วเพื่อกำหนดความเกี่ยวข้อง อันอาจจะนำไปสู่การได้ข้อวินิจฉัย หรือข้อยุติที่ตรงประเด็นตามความเกี่ยวข้องดังกล่าวเมื่อมีการกำหนดค่า และชนิดแล้วก็จะกลายเป็นข้อเท็จจริงใหม่ที่มีรายละเอียดมากกว่าเมื่อเป็นข่าวสารเดิม ในระหว่างการวิเคราะห์เจ้าหน้าที่จะมีการศึกษาข่าวสารใหม่เพื่อแสวงหาความเกี่ยวข้องของข่าวกรองที่มีอยู่ เพื่อ

ตรวจสอบให้รู้แน่ว่าได้มีการกำหนดแบบการปฏิบัติหรือกำหนดข่าวสารที่มีอยู่หรือไม่ และเพื่อปรับข่าวสารใหม่ให้มีความหมายคล่องจงกลมกลืนทั้งหมด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข่าวกรองจะทำการกลั่นกรองแยก และนำข่าวกรองที่มีอยู่มาผสมกันโดยต่อเนื่องด้วยความพยายามที่จะดำรงรักษาความถูกต้องในตัวของมันให้ทันสมัยอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่จะต้องมีความสามารถเข้าใจความหมายทั้งหมดของข่าวสารที่จะพิจารณาและมองเห็นแง่ต่าง ๆ ที่อาจวิเคราะห์ออกมาได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจ และทราบความหมายข่าวสารใหม่ได้มากขึ้น การวิเคราะห์มักช่วยขจัดความขัดแย้งในข่าวกรองที่มีอยู่ อาจทำให้มองเห็นข่าวสารที่ขาดไป และนำไปสู่การประเมินค่าข่าวกรองที่มีอยู่เสียใหม่

เมื่อวิเคราะห์เสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะนำข่าวดังกล่าวไปทำการสนธิกรรม (INTEGRATE) ทำการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ยอมรับแล้วว่า เป็นจริงซึ่งได้รับการคัดเลือกไว้แล้วจากการวิเคราะห์เพื่อจัดทำให้เป็นข่าวกรองที่กว้างขวางต่อไป จากนั้นก็นำไปตีความ (INTERPRET) โดยการพิจารณาความเกี่ยวข้องของความหมายที่อาจเป็นไปได้อย่างเต็มที่ ในบางส่วนของข่าวที่ผลิตออกมากับความรู้ที่ตรงประเด็นทั้งหมด การตีความที่ถูกต้องจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ในขั้นสุดท้ายของการแปลงข่าวสาร เป็นข่าวกรองพร้อมที่จะนำไปใช้ได้

เจ้าหน้าที่ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ จะตีความเพื่อกำหนดความหมายที่อาจเป็นไปได้อย่างแท้จริงในบางส่วนของข่าวสารที่ผลิตออกมาโดยการพิจารณาความเกี่ยวข้องที่ตรงประเด็นทั้งหมด และเพื่อให้เหมาะต่อการวางแผนในขณะนั้น บางครั้งเจ้าหน้าที่สามารถตีความข่าวสารที่ได้รับเกือบทันที ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับแหล่งข่าว และเนื้อเรื่องของข่าวสาร บางครั้งข่าวสารมีความหมายอย่างแจ่มชัดในตัวเอง แต่บางครั้งก็จำเป็นต้องดำเนินไปตามขั้นตอนการผลิต ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจึงจะสามารถตีความได้ถูกต้องที่สุด

ข่าวสารที่มีความหมายอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว ย่อมจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นจาก

ความเกี่ยวข้องกับผลของมันที่เกิดขึ้นกับสถานการณ์นั้น ๆ เช่น ข่าวสารใหม่มีสถานการณ์หรือเรื่องราวที่เปลี่ยนแปลงไป หรือเพิ่มข่าวสารสำคัญให้กับข่าวสารที่รู้แล้วหรือไม่ ข่าวสารใหม่มีแนวโน้มที่จะยืนยันหรือขัดแย้งกับข่าวสารที่มีอยู่และได้รับความเชื่อถือว่าเป็นจริงแล้วหรือไม่ ข่าวสารมีความหมายอย่างไร หากเจ้าหน้าที่ตีความได้ถูกต้องจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ ในขั้นสุดท้ายของการแปลงข่าวสารเป็นข่าวกรองพร้อมที่จะนำเอาไปใช้ได้เสมอ

ข่าวสารที่นำไปใช้ทางยุทธศาสตร์นั้น จะต้องตีความข่าวสารที่ได้มาในทุกองค์ประกอบของความรู้ข่าวกรอง คือ องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ทหาร การขนส่ง การโทรคมนาคม สังคมวิทยา การเมือง เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเป็นมาของกองทัพและชีวประวัติบุคคลสำคัญ เป็นต้น เจ้าหน้าที่ผลิตข่าวกรองจะต้องชี้ให้เห็นขีดความสามารถ หรือความตั้งใจของประเทศเพื่อนบ้านให้ถูกต้องได้นั้นก็ต้องจัดทำโดยละเอียด การตีความข่าวสารทุกฉบับเพื่อจะนำไปผลิตข่าวกรองเจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาความเจ็บแสบ และประสบการณ์เป็นอย่างมาก

เมื่อตีความข่าวสารให้เป็นข่าวกรองเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่จะเตรียมการร้องขอให้รวบรวมข่าวสารที่ต้องการเพิ่มเติม ตลอดจนการรายงาน การเสนอแนะด้านนโยบาย และการวางแผนซึ่งเรียกว่าการปฏิบัติ (ACTION)

ไปยังแผนกปฏิบัติการ ให้รวบรวมรายละเอียดของข่าวสารนั้น โดยกำหนดเวลารายงาน หรือการตอบคำขอเจ้าหน้าที่แผนกกรรมวิธีผลิตข่าวกรอง และแผนกปฏิบัติการรวบรวมข่าวสาร จะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และสามารถเข้าใจซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นทุก ๆ เดือนจะมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายหลังจากการประชุมร่วมกันแล้วจะให้เจ้าหน้าที่ทั้งสองแผนกร่วมรับประทานอาหารด้วยกัน เพื่อจะได้มีโอกาสสนทนากันอย่างไม่เป็นทางการ

เมื่อเจ้าหน้าที่แผนกกรรมวิธีผลิตข้าวกรองดำเนินการครบในทุกขบวนการของการผลิตข้าวกรองแล้ว จะนำรายงานเอกสารข้าวกรองไปให้เสมียนพิมพ์เสร็จแล้วต้องนำกลับมากทบทวนอีกครั้ง หากเรียบร้อยก็ลงลายมือชื่อผู้ร่างรายงานในสำเนาเอกสาร แล้วส่งให้หัวหน้าสายพิจารณาตรวจทาน และลงลายมือชื่อผู้ตรวจทาน ก่อนที่จะจัดเข้าแฟ้มเสนอหัวหน้าแผนกพิจารณาแล้วลงลายมือชื่อรับทราบ ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่จะนำแฟ้มเอกสารข้าวกรองไปให้เจ้าหน้าที่ประจำห้องผู้อำนวยการกอง เพื่อนำเรียนลงลายมือชื่อในเอกสารข้าวกรองฉบับนั้น กรณีที่ผู้อำนวยการกองไม่อยู่รองผู้อำนวยการจะเป็นผู้ทำหน้าที่แทน เมื่อผู้อำนวยการกองหรือรองผู้อำนวยการกองได้ลงนามในเอกสารข้าวกรองแล้ว เจ้าหน้าที่จะนำไปส่งให้แผนกควบคุมปฏิบัติการ เพื่อลงทะเบียนข้าวกรองจัดรวบรวมให้เรียบร้อย ก่อนที่จะกระจายต่อไป

จากการศึกษา พบว่าผลผลิตของกระบวนการข้าวกรองทางทหารจะมีการนำเสนอออกมาในรูปแบบของการเขียนรายงานข้าวกรอง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

1. ชื่อกอง
2. ที่ของรายงานข้าวสาร/วัน เดือน ปี
3. หัวข้อรายงาน
4. แหล่งข่าว
5. การประเมินค่า
6. รายงานละเอียด - ข้าวสารเดิม... (ถ้ามี, ถ้าไม่มีเว้นไว้)
- ข้าวสารที่ปรากฏ ... (เนื้อหาข้าวกรอง)
7. ข้อพิจารณา (หากไม่มีข้อพิจารณาจะเว้นไว้)
8. ข้อเสนอแนะ (หากไม่มีข้อเสนอแนะจะเว้นไว้)
9. ลงชื่อ (ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการกอง)
10. รายการแจกจ่าย

ตัวอย่าง/แบบฟอร์มของข่าวกรองทางทหาร

กอง

รายงานข่าวกรอง ที่ กท...../.....

วันที่ 1 สิงหาคม 2537

หัวข้อรายงาน การเคลื่อนไหวทางการเมืองของมาเลเซียวันรายงาน 1 สิงหาคม 2537แหล่งข่าว ..... (ชื่อรหัสหรือชื่อจริง)การประเมินค่า ..... (เช่น ก.-1, ข.-4, ค.-3)รายงานละเอียดข่าวสารเติม ..... (ถ้ามี, ถ้าไม่มีเว้นไว้)ข่าวสารที่ปรากฏ ..... (เนื้อหาข่าวกรอง)ข้อพิจารณา ..... (ถ้ามี, ถ้าไม่มีเว้นไว้)ข้อเสนอแนะ ..... (ถ้ามี, ถ้าไม่มีเว้นไว้)

พ.อ.....

( )
ชื่อผู้อำนวยการกอง

แจกจ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การกระจายข่าวกรอง

การกระจายข่าวกรอง เป็นการนำข่าวกรองที่มีอยู่ในรูปแบบของความเหมาะสมคือเป็นเอกสารรายงาน คำพูด หรือรูปภาพส่งให้กับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและต้องการเพื่อนำไปพิจารณาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ก่อนกระจายข่าวกรองแต่ละชนิดจะต้องกำหนดความเร่งด่วน เช่น ด่วน ด่วนมาก ด่วนที่สุด หรือปกติ (ROUTINE) นอกจากนั้นจะต้องกำหนดระดับการรักษาความปลอดภัยด้วยคือ ลับที่สุด, ลับมาก และลับ ทุกครั้งด้วย

ภายหลังจากที่แผนกควบคุมปฏิบัติการได้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารข่าวกรองแล้วจะนำไปส่งยังกอง 1 เพื่อพิจารณาส่งไปตามหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีการส่งนั้นหากเป็นหน่วยใหญ่ที่สำคัญ เช่นกองบัญชาการทหารสูงสุด สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม ฯลฯ จะทำการส่งโดยเจ้าหน้าที่นำสารทุกวัน หากเป็นหน่วยระดับรองลงมาจะใช้ส่งทางไปรษณีย์ตามระยะเวลาและโอกาสอันควร

จากการศึกษาพบว่าหน่วยราชการต่าง ๆ ที่ต้องการข่าวกรองทางทหารนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์มีดังนี้

1. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผ่านฝ่ายข่าว ศูนย์อำนวยการร่วม กองบัญชาการทหารสูงสุด)
2. เสธ.ทหาร
3. กระทรวงกลาโหม
4. ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการร่วม กองบัญชาการทหารสูงสุด
5. กรมข่าวทหาร
6. กรมข่าวทหารบก

7. กรมข้าวทหารเรือ
8. กรมยุทธการทหารเรือ
9. กรมข้าวทหารอากาศ
10. ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก
11. กองทัพภาคที่ 1
12. กองทัพภาคที่ 2
13. กองทัพภาคที่ 3
14. กองทัพภาคที่ 4
15. กองพลทหารราบที่ 4
16. กองพลทหารราบที่ 9
17. หน่วยข่าวกรองทางทหาร
18. จังหวัดทหารบกเชียงใหม่
19. ชุดควบคุมที่ 34
20. ชุดควบคุมที่ 35
21. กองพลรบพิเศษที่ 2
22. กรมรบพิเศษที่ 4
23. กรมรบพิเศษที่ 5
24. กรมทหารราบที่ 36
25. กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ
26. กองบัญชาการตรวจคนเข้าเมือง
27. กองบังคับการตำรวจน้ำ
28. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน
29. กองบังคับการตำรวจชายแดนภาค 1
30. กองบังคับการตำรวจชายแดนภาค 3
31. กองบังคับการตำรวจชายแดนภาค 4
32. กองบัญชาการตำรวจภูธร 1
33. กองบัญชาการตำรวจภูธร 3

34. กองบัญชาการตำรวจภูธร 5
35. กองบิน 53
36. คณะกรรมการข้าวกรอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
37. สภาความมั่นคงแห่งชาติ
38. กระทรวงการต่างประเทศ
39. กระทรวงมหาดไทย
40. กรมการปกครอง
41. สำนักงานข้าวกรองแห่งชาติ
42. กรมศุลกากร
43. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
44. ศูนย์ประสานงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ
45. ศูนย์รักษาความปลอดภัย

กระบวนการผลิตข้าวกรองทางทหารจากสื่อมวลชน

จากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติการวางรอบข้าวกรองทางทหารดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่ากระบวนการผลิตข้าวกรองทางทหารจากสื่อมวลชนนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนหลักที่สำคัญเหมือนกับกระบวนการผลิตข้าวโดยทั่วไป จะแตกต่างกันแต่เพียงว่าแหล่งข่าวที่นำมาเป็นข้าวกรองนั้น มิใช่แหล่งข่าวปฐมภูมิ แต่เป็นแหล่งข่าวทุติยภูมิ ซึ่งในที่นี้หมายถึงแหล่งข่าวจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ นั้นเอง มีรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 1 การปฏิบัติการรวบรวมข่าวสาร (GATHERING) ซึ่งเป็น การเก็บรวบรวมจากแหล่งข่าวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อมวลชนหลายแขนง เช่น การวิเคราะห์ข่าว บทความจากหนังสือพิมพ์รายวันของไทยทุกฉบับ บทความต่าง ๆ จากนิตยสารรายสัปดาห์และรายเดือน ข่าววิทยุและโทรทัศน์ของประเทศเพื่อนบ้าน ข่าววิทยุโทรทัศน์ของไทย ข่าววิทยุบีบีซีของอังกฤษและวิทยุวีโอเอของสหรัฐอเมริกา

ในขั้นตอนนี้ จะมีกระบวนการเทคนิคเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือการตัดข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากหนังสือพิมพ์รายวันหรือนิตยสารต่างๆ แล้วจัดเก็บโดยทำเป็นรูปเล่มในแต่ละวัน รวบรวมเป็นรายสัปดาห์และรายเดือน โดยเรียงลำดับตามวันของข่าวที่ได้จากหนังสือพิมพ์นั้น ๆ โดยข่าวที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งสื่อมวลชนจะถูกนำส่งเข้าสู่กระบวนการกรองข่าวเพื่อผลิตเป็นข่าวกรองทางทหารในขั้นต่อไป

ส่วนวิทยุและโทรทัศน์ ก็มีการบันทึกเสียงและภาพลงในเครื่องบันทึกเสียงและเครื่องบันทึกวีดิทัศน์ตามลำดับวันเวลาการนำเสนอข่าว เมื่อฝ่ายปฏิบัติการรวบรวมเก็บข้อมูลข่าวสารดังที่กล่าวข้างต้นเรียบร้อยแล้วจะส่งไปดำเนินการในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการผลิตข่าวกรอง (PROCESSING) ในขั้นตอนนี้จะมีกระบวนการบรรณาธิการเข้ามาเกี่ยวข้องคือข่าวสารต่างๆ ที่เก็บรวบรวมในเบื้องต้นจะนำมากลั่นกรอง ตัดเลือกอีกครั้งหนึ่งภายใต้กรอบ (FRAME) ที่กำหนดโดยนโยบายร่วมของหน่วย และผ่านคลุสฟินิจตามเกณฑ์ (STRIP) การตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ผลิตข่าวกรอง ซึ่งมีวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

การคัดเลือก (SELECTION) เพื่อแสวงหาข่าวสารที่ต้องการและตรงตามกรอบของภารกิจ ซึ่งนับเป็นการตรวจสอบข่าวขั้นต้นด้วย

การประเมินค่า (EVALUATION) ด้วยการศึกษาความเกี่ยวข้อง กำหนดเกณฑ์ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความหมายที่แฝงอยู่ในข่าว

การวิเคราะห์ (ANALYSIS) ด้วยการนำข่าวสารที่รู้ข้อเท็จจริงแล้วนำไปเปรียบเทียบกับข่าวสารจากฉบับก่อน ๆ ที่ได้ประเมินค่าแล้ว เพื่อกำหนดความเกี่ยวข้องอันนำไปสู่การได้ข้อวินิจฉัยหรือข้อยุติตามเกณฑ์

การสนธิกรรม (INTEGRATE) ทำการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับยอมรับแล้วว่าเป็นจริงตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งได้รับเลือกไว้แล้วจากการวิเคราะห์ เพื่อจัดทำให้เป็นข่าวกรองที่กว้างขวางต่อไป

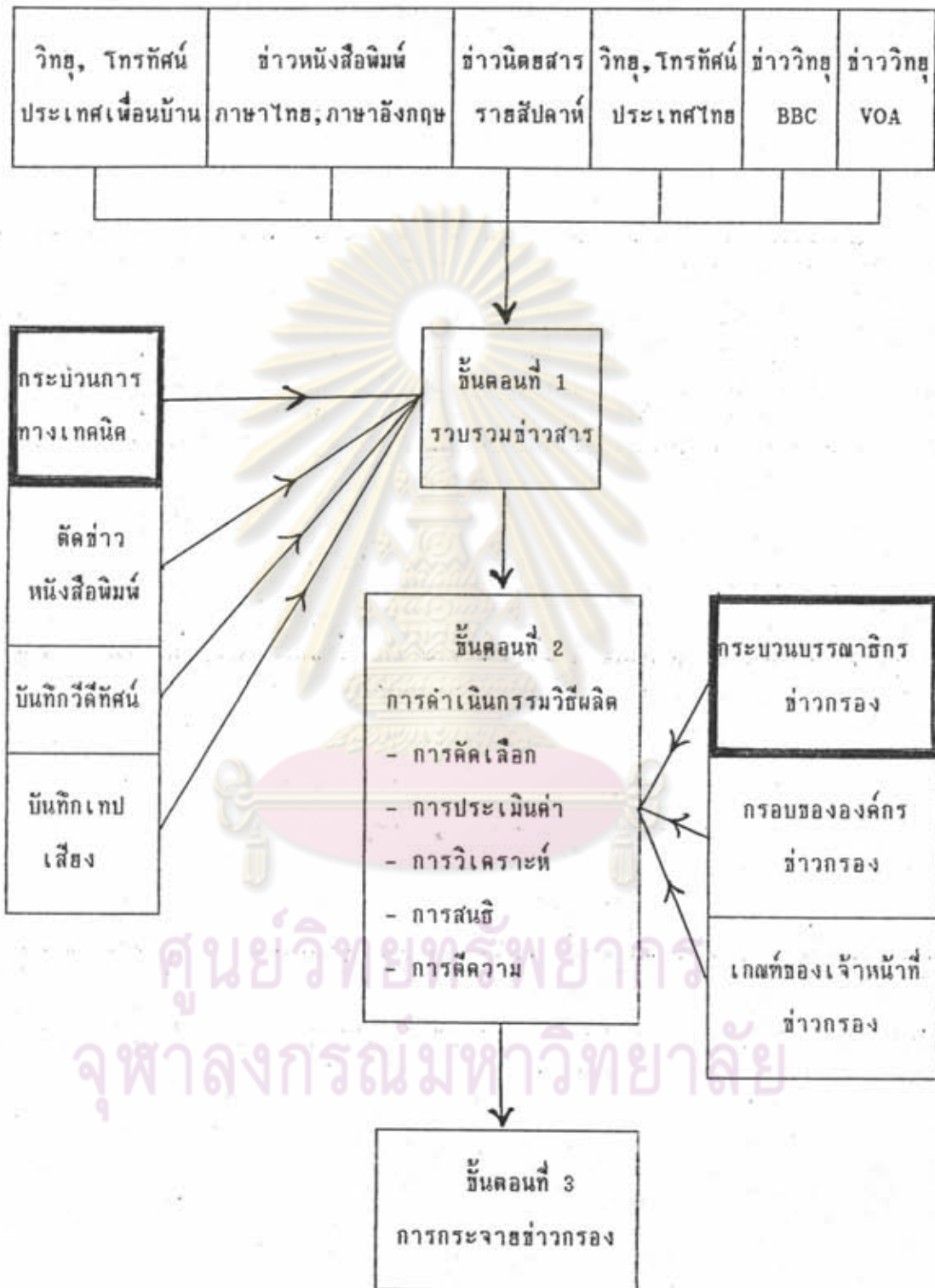
การตีความ (INTERPRET) กำหนดความหมายที่อาจเป็นไปได้อย่างแท้จริงในบางส่วนของข่าวสารที่ผลิตออกมา โดยพิจารณาความเกี่ยวข้องที่ตรงประเด็นทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 3 การกระจายข่าวกรอง (DISSEMINATION) เมื่อได้ข่าวกรองที่อยู่ในรูปแบบสมบูรณ์ตามกรอบของภารกิจแล้ว ข่าวกรองที่ผลิตได้ในแต่ละวันจะนำไปแจกจ่ายโดยพิจารณากระจายไปตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

กระบวนการผลิตข่าวกรองทางการทหารจากสื่อมวลชน สามารถนำเสนอ เป็นแผนผังลำดับขั้นตอนการปฏิบัติการกรองข่าวได้ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการผลิตข่าวกรองทางทหาร

แผนผัง 4.2 ขั้นตอนสำคัญในกระบวนการผลิตข่าวกรองทางทหาร,